

L'agricultura de proximitat, una gran oportunitat per a l'economia local

→ Un pla de política agrària estimularà el potencial del camp de Sant Boi

Les arrels de Sant Boi són agrícoles i l'agricultura és sens dubte un element clau de la història i la identitat de la ciutat. Durant les últimes dècades, els governs municipals han treballat per preservar aquest patrimoni col·lectiu i, avui dia, Sant Boi pot presumir de ser la localitat amb més terreny al Parc Agrari del Baix Llobregat (860 hectàrees). Ara, però, les polítiques municipals apunten cap al futur. L'Ajuntament vol aplicar una nova mirada a l'agricultura local per integrar-la com un element substancial de l'estratègia global de la ciutat i com una nova oportunitat per a l'economia local.

En sintonia amb aquesta estratègia, el govern municipal elabora un pla director de política agrària únic en l'entorn metropolità. Amb el títol de 'La llavor de Sant Boi', té com a principal objectiu caminar cap a una agricultura local sostenible i saludable.

L'Ajuntament entén que una ciutat metropolitana com Sant Boi ha de defensar el territori agrícola no només pels valors històrics, paisatgístics i ambientals, sinó també perquè és una font d'alimentació saludable, el nostre rebost col·lectiu.

La proximitat i la salut

Els darrers anys, la societat ha adquirit cada cop més consciència sobre la importància de consumir productes de proximitat i seguir una dieta sana. En aquest context, l'agricultura local pot tenir, des de la proximitat, un paper fonamental vinculat a la demanda creixent d'estils de vida més saludables. Aquest fet pot ser una nova oportunitat de futur per a l'economia de la ciutat.

En sintonia amb el Parc Agrari del Baix Llobregat, amb qui treballa de manera conjunta, el govern municipal de Sant Boi creu que cal un nou enfocament que ajudi a donar més pes a l'agricultura metropolitana, passant de les polítiques centrades en la protecció del territori a polítiques per al desenvolupament d'una nova agricultura sostenible i saludable.

L'agricultura de Sant Boi i el Baix Llobregat ha resistit durant anys situacions de dificultat, amb factors en contra com la manca de relleu generacional i de personal especialitzat, la baixa tecnificació, la pressió d'interessos especulatius sobre la propietat de les terres, la presència d'activitats irregulars, la baixa rendibilitat dels productes agrícoles o l'escassa varietat de cultius.

Els avantatges competitius

Però el sector compta també amb avantatges competitius que caldrà seguir explotant durant els pròxims anys. La proximitat

L'agricultura forma part de l'essència i la identitat de Sant Boi

a una gran ciutat, la qualitat del sòl del delta del Llobregat, el bon posicionament al mercat dels productes de km.0, l'interès creixent en el consum de productes frescos i de proximitat o la presència a l'entorn de centres de formació com l'Escola Superior d'Agricultura de la UPC són elements que conviden a l'optimisme.

La vida rural i les ciutats

En ple segle XXI, la vida urbana continua avançant en detriment de la vida rural i, davant d'aquest fenomen aparentment imparabla, és important que l'agricultura

sigui a prop de les ciutats i que aquestes esdevinguin com més autosuficients millor per procurar-se una alimentació saludable sense grans costos econòmics i ambientals a causa, entre altres factors, del transport dels productes. Sant Boi té, gràcies a una extensa i consolidada zona agrícola, un gran avantatge de partida per posicionar-se en aquest procés.

Un pla director

El Pla director de la política agrària -encara un document de treball que s'haurà d'afinar i enriquir amb les aportacions del sector, de la ciutadania i d'altres institucions- proposarà objectius i fórmules per avançar cap a aquest nou model amb una nova mirada, tot fomentant que el 100% de les terres agrícoles que hi ha al terme municipal de Sant Boi es destinin a la producció agrícola, buscant fórmules perquè la pagesia pugui augmentar els rendiments econòmics, ajudant a diversificar els conreus i a ajustar millor la producció a la demanda de l'entorn, fixant-se en models externs exitosos de producció, distribució i comercialització de productes, estimulants la professionalització del sector amb més formació, capacitat, innovació i recerca, buscant inversions públiques i privades, potenciant activitats complementàries de turisme i restauració vinculades a l'agricultura que siguin respectuoses amb l'activitat primària que es desenvolupa en el parc agrari...

Un canvi de mentalitat

En definitiva, amb un canvi de mentalitat que permeti aprofitar totes les potencialitats d'un sector amb expectatives de futur que pot aportar a la ciutat espai verd urbà contra el canvi climàtic, creixement econòmic alineat amb l'estratègia global de la ciutat i capacitat per a l'autosubministrament de productes per a una alimentació fresca i saludable.

Pla director de política agrària. Futures línies de treball

Protecció de l'espai agrari

- Polítiques contra l'especulació del sòl
- Compra pública de terrenys o convenis de cessió per a ús públic
- Control d'activitats irregulars a la zona agrícola
- Programes de manteniment de camins i rieres
- Millora de la vigilància a la zona agrícola

Accés a la terra

- Creació d'un banc de terres públiques
- Lloguer de terres públiques
- Establiment de línies de crèdit
- Ajuts per a la incorporació de nou personal al sector de l'agricultura
- Rehabilitació d'espais degradats i/o abandonats

Estratègia de ciutat

- Incorporació de l'agricultura metropolitana com a element de l'estratègia de ciutat
- Promoció municipal de dietes saludables i sostenibles i accions conjuntes dels sectors de l'alimentació i la salut

Promoció del producte fresc

- Difusió dels valors del producte fresc i el producte de temporada
- Foment de la restauració local vinculada al producte de proximitat
- Programes d'alimentació saludable a les escoles

Circuits curts de subministrament

- Afavorir la comercialització en circuits curts (entorn metropolità)
- Suport a mercats locals i a la venda directa

Models econòmics sostenibles

- Suport a projectes liderats per cooperatives
- Professionalització de la logística i introducció de millores tecnològiques
- Etiquetes informatives dels productes locals
- Millora de tecnologies d'emmagatzematge, transport i distribució alimentària

Activitats complementàries

- Xarxa de camins *ciclables* sense afectació en les principals vies de circulació de la pagesia
- Via Verda: del Parc Agrari al nucli urbà i al mar
- Ampliació de l'Anella Verda cap a la marina agrària
- Guies per a visites responsables a la zona agrària

Participació ciutadana

- Participació ciutadana en les polítiques agràries per garantir la sobirania alimentària
- Control de preus dels productes de proximitat per fer possible l'accés de tota la població

Col·laboració entre municipis

- Polítiques comunes dels 14 municipis integrants del Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat

«Manca relleu a l'agricultura.

Però la gent que s'hi dedica intenta trobar alternatives. No crec que l'agricultura desaparegui aquí. El tema

'Eurovegas' i l'esclat de la bombolla immobiliària van ser un punt d'inflexió; hi ha més consciència del valor del Parc Agrari i de la feina pagesa. Des de 2012 es veuen noves formes

esperançadores de rendibilitzar les explotacions.»

MONTSE LLIGADAS, SERVEIS TÈCNICS UNIO DE PAGESOS DE CATALUNYA

«Sóc el pagès més jove de la comarca, que jo conegui. No trobava feina i l'avi em va autoritzar a recuperar

l'explotació familiar a condició d'estudiar un cicle formatiu. Els números no acaben de sortir. Són moltes hores... però ho faig perquè gaudeixo. La perdició del pagès és Mercabarna..., els intermediaris. En

el futur no hi haurà pagesos individuals, sinó empreses grans.»

GERMÁN DOMÍNGUEZ, PAGÈS DE CAL FARINETES

«La agricultura ecológica es una buena opción. Está de moda porque es más sana; no usamos insecticidas ni

abonos químicos. Plantamos 50 tipos de verdura en un año. La alcachofa ecológica es fácil de vender porque hay muy poca producción. Soy brasileño, me quedé en paro y como mis orígenes

están en la agricultura, decidí dedicarme a esto aquí.»

JONAS DE ABREU, PAGÈS DEL PARC AGRARI

L'agricultura de Sant Boi interessa a França

Des de desembre de 2017, la Cooperativa Agrària Santboiana conrea a Sant Boi amb molts bons resultats carxofes de la cooperativa francesa Plaine du Roussillon. L'any passat es van produir, en 2 hectàrees, 24,8 tones de carxofes de la varietat Symphony -més grans que les habituals a Catalunya-. El clima i la qualitat de les terres afavoreixen un cultiu que a França és més difícil de fer reeixir.

En vista de l'èxit de la iniciativa, la cooperativa francesa, ubicada a prop de Perpinyà, donarà continuïtat enguany a la col·laboració amb la Cooperativa Agrària Santboiana -ara amb carxofes de la varietat Sambo, més grans encara- i espera incrementar les inversions al nostre municipi.

L'alcalde, Lluïsa Moret, i la regidora de Política Agrària, Cíó Lerma, van visitar a principis de juliol la cooperativa francesa, convidades per l'alcalde de Le Roger, Armeille Revel Fourcade, i el president de

La Cooperativa Agrària Santboiana conrea des de desembre del 2017 una part de la producció de carxofes d'una cooperativa francesa

la Coopérative Plaine du Roussillon, Jean Marie Roger. Allà van conèixer de primera mà les instal·lacions i el sistema d'organització de la cooperativa, on treballen 250 persones, i van intercanviar punts de vista sobre el futur de l'agricultura i sobre possibles fórmules de col·laboració.

Les responsables municipals es van mostrar disposades a donar facilitats per acollir a Sant Boi projectes

transfronterers de la cooperativa, que podrien ajudar a introduir millores de tecnificació i productivitat en l'agricultura santboiana, a conrear terrenys actualment en desús i generar llocs de treball en aquest sector.

Les línies de col·laboració estan obertes i ara cal concretar possibles projectes. El territori agrícola de Sant Boi crida l'atenció més enllà de les nostres fronteres.

Un concurs internacional premia les millors fotos de carxofes

L'associació dPhoto'SB organitza un concurs fotogràfic amb la carxofa com a tema central. El 1r Concurs Internacional de Fotografia 'La Carxofa Flor d'Hivern' està obert a la participació de professionals i persones aficionades de tot el món, que tenen temps fins al 4 de novembre per presentar les seves instantànies. La categoria dedicada a la carxofa proposa fer fotos de la planta, el fruit o la flor d'aquesta hortalissa, o bé de plats on sigui l'ingredient

principal. El concurs és puntuable per a les mencions honorífiques de la federació internacional FIAP, la Confederación Española de Fotografía i la Federació Catalana de Fotografia.

Els premis es lliuraran durant la Fira de la Puríssima. Els treballs guardonats es mostraran en una exposició que es podrà visitar durant el certamen a La Carpa Fresca i, posteriorment, al Museu de Sant Boi.

www.dphotosb.com

L'Ajuntament censa les finques i crearà un banc públic de terres

Una part de les parcel·les agrícoles de Sant Boi no es conreen en l'actualitat. L'Ajuntament vol aconseguir que, en un futur no massa llunyà, el 100% dels terrenys agrícoles del terme municipal estiguin en ús de manera efectiva.

Per començar a avançar cap a aquest objectiu, els serveis tècnics municipals ultimen l'elaboració d'un cens públic de terres. Aquest inventari permetrà identificar la situació actual de cada parcel·la i detectar possibles activitats irregulars. Es contactarà amb les persones titulars de les finques en desús per cercar fórmules que permetin destinar-les a activitats agrícoles, sigui de caràc-

ter privat o públic. Com a resultat d'aquest procés, l'Ajuntament espera constituir un banc públic de terres i posar-lo a disposició del Consorci Agrari del Baix Llobregat.

La intenció del govern municipal és que les 'noves' finques es destinin al conreu de productes (preferiblement, amb nou personal dedicat a l'agricultura i amb aplicació de tendències renovadores) o bé a la formació i la investigació en matèria agrària (a través de cicles formatius i activitat universitària). Siguin quines siguin les activitats, haurien d'incorporar una nova mirada que permeti avançar cap a una agricultura local saludable i sostenible.

La producció de carxofes de la Cooperativa Agrària creix

La producció anual de carxofes de la Cooperativa Agrària Santboiana continua creixent. La darrera temporada, la collita ha augmentat fins a les 728 tones, un increment del 38% en relació a un any enrere (525 tones). L'objectiu és assolir aviat la xifra rècord d'un milió de kg (1.000 tones).

Per arribar a aquest nivell de producció, la Cooperativa Agrària Santboiana tindrà l'avantatge competitiu de comptar a partir d'ara amb la marca registrada 'Flor d'Hivern Agrària Santboiana', recentment inscrita de manera oficial a l'Oficina Espanyola de Patents i Marques. Un factor que influeix en els bons resultats de comercialització assolits darrerament a Sant Boi és que les carxofes de la cooperativa local surten del magatzem ja classificades per mides.

31 varietats d'hortalissa

En l'actualitat, 20 productors formen part de la Cooperativa Agrària Santboiana, que conrea 31 varietats d'hortalissa i 8 de fruita. La carxofa és l'hortalissa amb un major volum de producció (703 tones), per davant de l'enciam (131), el tomàquet (116), la col (89), la bleda (73) i les faves (61). Pel que fa a la fruita, la darrera temporada es van collir un total de 186 tones; dues terceres parts eren préssecs.

La ciutat, referent de l'agricultura metropolitana sostenible

Sant Boi va representar els municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona en la taula rodona de presentació de l'estudi 'Cap a uns sistemes alimentaris sostenibles a la Mediterrània: el paper de l'agricultura metropolitana', celebrada al Prat de Llobregat a mitjans de juliol.

L'acte, organitzat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona, formava part del projecte interregional MADRE, en el qual també participen localitats dels entorns de Marsella, Montpeller, Bolonya, Tessalònica i Tirana.

La regidora de Política Agrària, Ció Lerma, va defensar la necessitat de preservar els territoris agraris metropolitans i va explicar que Sant Boi treballa per aconseguir que el 100% de les terres del municipi estiguin conreades, en el marc d'una estratègia de futur per a una agricultura metropolitana saludable i sostenible.

Sant Boi vol acollir l'Escola d'Horta i Capacitació Agrària

L'Ajuntament ha comunicat a la Generalitat la voluntat d'acollir a Sant Boi l'Escola d'Horta i Capacitació Agrària de Catalunya. Aquest centre formatiu integrarà ensenyaments de formació professional sobre diferents oficis vinculats amb l'agricultura (del conreu a la restauració), posant l'òptica en la producció saludable de proximitat. No s'ha decidit una ubicació definitiva, però la Unió de Pagesos del Baix Llobregat i l'Ajuntament defensen aquesta opció.

El relleu generacional

A Sant Boi i l'entorn hi ha diverses ofertes formatives vinculades amb l'agricultura, com el PFI d'Activitats agropecuàries (a Sant Boi), un cicle formatiu sobre producció agroecològica (a El Prat) i l'Escola Superior d'Agricultura de la UPC (a Castelldefels). Aquest tipus d'iniciatives obren possibilitats per garantir el relleu generacional a l'agricultura mitjançant la formació de futurs professionals.

«No tenemos cámara. Eso es muy importante: directo del 'pagès' al mostrador. Como tienda apostamos por el producto natural, ecológico

y, sobre todo, de proximidad. Nuestro lema es: 'Comer sano es el reflejo de tu vida'. Es lo que intentamos transmitir a la clientela. Abrimos en marzo de 2016 y de momento estoy muy

contenta de cómo va.» **LOLI CALVENTE, COPROPIETÀRIA DE EL GRA DE LA VILA**

«Cal protegir l'agricultura, no fiscalitzar-la. El Parc Agrari és massa restrictiu amb l'activitat del pagès, que avui dia no té assegurat ni collir

allò que planta, principalment per la proliferació de fauna. No som jardiniers del territori, sinó agricultors professionals. Durant la crisi, no hi ha hagut incorporacions. Aquí

alguna cosa no funciona... Simplement, el pagès no es guanya la vida.» **MAURI BOSCH, RESPONSABLE D'HORTA DE JOVES AGRICULTORS DE CATALUNYA**

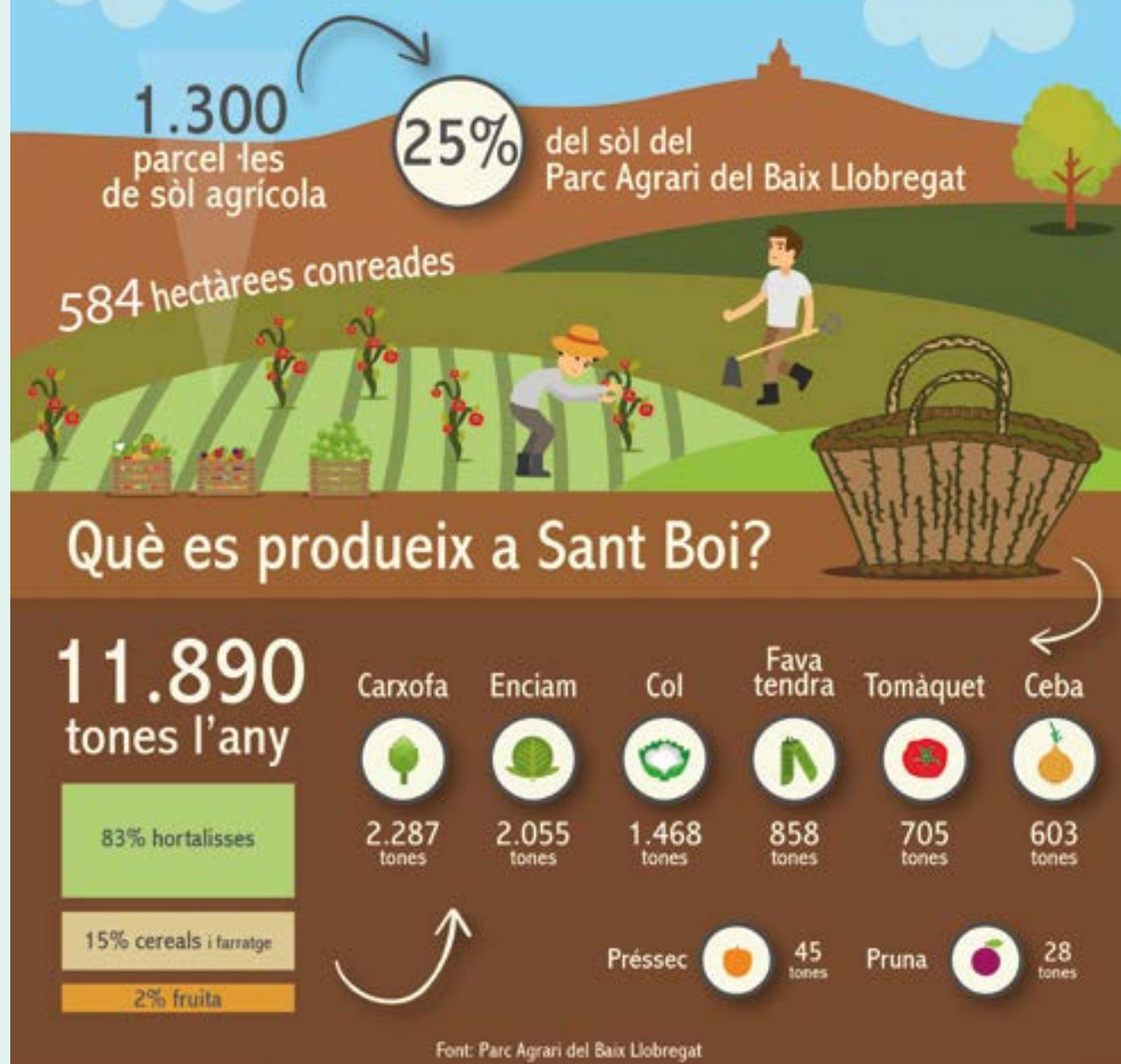
«Cultivem el que cuinem. Al restaurant sempre hem apostat per

productes produïts als camps de Sant Boi, però finalment vam optar per un hort propi. Ens representa un gran esforç, però és bonic i gratificant viure tot el procés: triar el que vols, plantar-ho, saber que ho has

treballat tu i servir el resultat a taula a la clientela.» **ALBERTO ALGUACIL, XEF DEL RESTAURANT EL POU DE LA BELETA**

L'agricultura a Sant Boi

Com consumim avui?

“No volem subvencions, demanem inversions”

Què ha aportat la pagesia a la història de Sant Boi?

La pagesia és el més important de la història de Sant Boi, que sempre ha estat un poble agrícola. L'any vinent farem 110 anys com a cooperativa i crec sincerament que hem aportat més del que hem rebut.

Viu l'agricultura una evolució favorable?

La situació de l'agricultura al Baix Llobregat és complexa. No hi ha relleu generacional perquè aquesta és una professió molt sacrificada i manquen incentius. Les coses no acaben d'anar. La creació del Parc Agrari, fa 20 anys, ha permès salvar el territori, però no els pagesos. Cal que tinguí més capacitat jurídica. I falten 25 anys més perquè funcioni.

De cara al futur, què cal fer?

Les administracions s'han de creure si convé o no un parc agrari. Quan van intentar 'col·locar-nos' aquí un 'Eurovegas', ens vam trobar desamparats. Aquell documental, 'El pati del darrere', ho expressava molt bé. Dit això, cal reconèixer alguns esforços. L'Ajuntament ens ajuda amb algunes coses, sobretot amb la carxofa i l'arranjament dels camins.

Quin és el vostre paper com a cooperativa?

Intentem tirar endavant. Aglutinem la pagesia. Tenim un magatzem, un punt de venda directa, acords amb Mercabarna, un fons de terres únic al Baix Llobregat en el qual hem posat en marxa una secció nova d'hortalisses, una marca pròpia de carxofa... Som l'única cooperativa de per aquí que

LLUÍS SOLANAS és el president de la Cooperativa Agrària Santboiana. El representant d'aquesta associació centenària íntimament vinculada a les arrels de la ciutat valora per a Viure Sant Boi el passat, el present i el futur de l'agricultura local.

classifica les carxofes per mides. Pagesos d'altres municipis venen a Sant Boi. Ara farem noves inversions. Crec que estem fent les coses bé. Però...

Però...

No n'hi ha prou. Nosaltres no podem fer gaire cosa més. Conreem, plantem, venem... Treballem el territori i el defensem. Mantenim neta la zona agrària. Però necessitem que l'Administració ens doni suport i que la clientela estigui disposada a pagar una mica més per un producte de qualitat i acabat de collir. Som el que mengem.

La formació i la innovació, la tecnificació, diversificar productes... poden ser solucions?

Cal voluntat política. Un suport ferm. Ara tot cau sobre l'esquena del pagès. La pressió urbanística, els horts il·legals, la caça, els impagaments, el mal estat del canal i les rieres, els danys que causa la fauna salvatge... Necessitem inversions fortes. No subvencions, inversions.

Quin paper té la carxofa en la vostra activitat?

És important. Abans aquí es conreava més enciam, bròquil, col, coliflor, bleda, espinac... Quatre vegades més que ara. Però el gust de la gent ha canviat. Els hàbits culinaris són diferents i la carxofa

⇒ **Com a cooperativa, crec que estem fent les coses bé per poder tirar endavant**

⇒ **Cal voluntat política, i que la gent estigui disposada a pagar més a canvi de qualitat**

és més 'senyora', té més sortida. I, sobretot, no l'afecta tant el problema de la fauna salvatge. Però d'aquí a uns anys els terrenys no acceptaran més carxofa. Caldria rotar més els cultius.

L'estratègia de l'Ajuntament per un Sant Boi saludable i sostenible, pot ser una ajuda?

Sant Boi és saludable perquè té muntanyes, una zona agrícola -mantinguda pels pagesos- i un riu... que espongen el territori. Però quan em passejo per les botigues, a pocs llocs hi veig el nostre gènere <